Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (2), March-April 2025
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index

A Development Model for Strategic Leadership of School Administrators under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1

Rungtiwa Wiriya[1], Pongphop Phoojomjit[2] and Kritkanok Duangchatom[3]

Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

[1]E-mail: ningrungtiwa2515@gmail.com, ORCID ID: https://orcid.org/0009-0000-2837-5902

[2]E-mail: pongphop.p@rmu.ac.th, ORCID ID: https://orcid.org/0009-0003-1417-882X

[3]E-mail: thekong-123@hotmail.com, ORCID ID: https://orcid.org/0009-0007-3540-0783

Received 10/09/2024 Revised 16/09/2024 Accepted 16/10/2024

Abstract

Background and Aims: The key attributes that school administrators should possess include strategic leadership, which involves the ability to foresee future developments and set a vision that aligns with societal changes. Additionally, they must have the capacity to formulate strategic plans to provide the organization with clear direction and goals. Therefore, the objectives of this research are as follows: 1) to study the components and indicators of strategic leadership of school administrators, 2) to study the current conditions, desired conditions, and needs assessment for strategic leadership of school administrators, 3) to develop a model for strategic leadership of school administrators, and 4) to study the outcomes of implementing the model for developing strategic leadership of school administrators.

Methodology: The research was divided into four phases: Phase 1 studying the components and indicators of strategic leadership of school administrators with data collected from 5 key informants. Phase 2 studying the current and desired conditions, needs assessment for strategic leadership of school administrators. The sample group consisted of 297 school administrators and teachers. The research instrument was a questionnaire with a reliability coefficient of .87. Data were analyzed using means and standard deviations. Phase 3 development of a model for strategic leadership of school administrators, with input from 9 key informants who evaluated the model's appropriateness, feasibility, and usefulness. Phase 4 studied the outcomes of implementing the model for developing strategic leadership of school administrators. The target group for this phase comprised school administrators under the Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office 1.

Results: 1. The components and indicators of strategic leadership for school administrators include: 1) Organizational direction, 2) Organizational culture, 3) Strategic thinking, and 4)

Citation:
Wiriya, R., Phoojomjit, P., & Duangchatom, K. (2025). A Development Model for Strategic Leadership of School Administrators under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (2), 221-240; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.281555

Communication. 2. The overall current condition has an average rating at a high level, the overall desired condition has an average rating at the highest level, and the necessity index ranks from highest to lowest as follows: 1) organizational direction, 2) organizational culture, 3) strategic thinking, and 4) communication. 3. The development model consists of 4 modules: Module 1 Organizational Direction, Module 2 Organizational Culture, Module 3 Strategic Thinking, and Module 4 Communication. 4. The results of the model implementation are: 1) The overall performance evaluation of the components and indicators of the model has an average rating at the highest level, and 2) The overall satisfaction with the model has an average rating at the highest level.

Conclusion: Strategic leadership of school administrators is considered crucial for managing educational institutions and ensuring the quality, efficiency, and effectiveness of education. In the current era, administrators must focus on the strategies employed in management, including strategies for implementing policies within schools. The key components of strategic leadership include: 1) organizational direction, 2) organizational culture, 3) strategic thinking, and 4) communication.

Keywords: A Development Model; Strategic leadership; School Administrators

Citation:
Wiriya, R., Phoojomjit, P., & Duangchatom, K. (2025). A Development Model for Strategic Leadership of School Administrators under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (2), 221-240; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.281555

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (2), March-April 2025
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

รุ่งทิวา วิริยะ[1], ปองภพ ภูจอมจิตร[2] และกฤษกนก ดวงชาทม[3]
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์การวิจัย: คุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงมี คือ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีความสามารถในการมองไปในอนาคตและกำหนดวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ รวมทั้งมีความสามารถกำหนดแผนกลยุทธ์ เพื่อให้องค์การมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 3) สร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และ 4) ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ระเบียบวิธีการวิจัย : การวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัด กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน ระยะที่ 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 297 คน เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .87 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 3 สร้างและพัฒนารูปแบบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน เพื่อประเมินรูปแบบ ระยะที่ 4 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

ผลการวิจัย: 1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การกำหนดทิศทางขององค์กร 2) วัฒนธรรมขององค์การ 3) การคิดเชิงกลยุทธ์ และ 4) การสื่อสาร 2. สภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ 1) การกำหนดทิศทางขององค์กร 2) วัฒนธรรมขององค์การ 3) การคิดเชิงกลยุทธ์ และ 4) การสื่อสาร ตามลำดับ 3. รูปแบบการพัฒนาประกอบด้วย 4 Module ได้แก่ Module 1 การกำหนดทิศทางขององค์กร Module 2 วัฒนธรรมขององค์การ Module 3 การคิดเชิงกลยุทธ์ Module 4 การสื่อสาร และ 4. ผลการทดลองใช้รูปแบบ 1) ผลการประเมินผลการปฏิบัติตามองค์ประกอบและตัวชี้วัดของรูปแบบโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการศึกษาความพึงพอใจการใช้รูปแบบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

Citation:
Wiriya, R., Phoojomjit, P., & Duangchatom, K. (2025). A Development Model for Strategic Leadership of School Administrators under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (2), 221-240; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.281555

สรุปผล ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาถือได้ว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมากในการบริหารสถานศึกษาและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งในยุคปัจจุบันที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ใช้ในการบริหาร รวมถึงกลยุทธ์ในการนำโยบายไปปฏิบัติในสถานศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้ 1) การกำหนดทิศทางขององค์กร 2) วัฒนธรรมขององค์การ 3) การคิดเชิงกลยุทธ์ และ 4) การสื่อสาร

คำสำคัญ : รูปแบบการพัฒนา; ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์; ผู้บริหารสถานศึกษา

บทนำ

ภาวะผู้นำกลยุทธ์เป็นภาวะที่ผู้นำแสดงออกในลักษณะสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ร่วมงานให้ใช้ความสามารถที่มีอยู่มาทำงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จของทีมและองค์การ โดยผู้นำจะมีเทคนิคการจูงใจอย่างเหมาะสม โดยเลือกใช้วิธีจูงใจอย่างหลากหลาย และมีประสิทธิผลเพื่อให้การทำงานประสบผลสำเร็จ อีกทั้งแสดงออกถึงการตัดสินใจ และการควบคุมการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ขององค์การ กำหนดบทบาทและทิศทางขององค์การได้อย่างชัดเจน (Pearce and Robinson, 2007) นั่นเพราะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารองค์การสามารถคาดการณ์ด้วยมุมมองระยะยาวและสร้างความยืดหยุ่นให้องค์การบรรลุเป้าหมาย มีขอบเขตความรับผิดชอบทั้งองค์การ คล้ายคลึงกับผู้นำแบบมุ่งเป้าหมาย และจูงใจผู้ปฏิบัติด้วยรางวัลจากผลสำเร็จในงาน โดยอาศัยการประเมินที่เป้าหมายและคุณค่าขององค์การ รวมทั้งกำหนดทิศทางองค์การที่จะเดินไปพร้อมทั้งให้อำนาจในการทำงานแก่ผู้ปฏิบัติ (กนกอร สมปราชญ์, 2559) ดังงานวิจัยหลายเรื่องที่พบว่า ภาวะผู้นำกลยุทธ์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพขององค์การ เพราะผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ มีการกำหนดทิศทางขององค์การ วางแผนกลยุทธ์ และมีการใช้ความคิดเชิงกลยุทธ์ ตลอดจนมีการควบคุมอย่างมีกลยุทธ์ (กัณฑ์กณัฐ สุวรรณรัชภูมิ และคณะ, 2556) ภาวะผู้นำกลยุทธ์นับว่ามีความสำคัญที่ช่วย ส่งเสริมให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย ช่วยพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้เข้มแข็งส่งเสริมให้มีการแก้ปัญหาและการตัดสินใจที่ชัดเจน สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยเหนือ มีการนำหลักมนุษยสัมพันธ์ในการสร้างเครือข่ายกรทำงาน สนับสนุนให้การทำงานเน้นการมีส่วนร่วม และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในองค์การและนอกองค์การ โดยเฉพาะมีการใช้ความคิดเชิงกลยุทธ์ในการวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงาน และเน้นการบริการอย่างมีคุณภาพเพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความประทับใจ (Bass, et al.,1997)

การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้นั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ และมีความสามารถในการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นอย่างดี ซึ่งทั้งสองอย่างนั้นจะเอื้อต่อการทำงานให้สำเร็จ โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดที่เป็นระบบมองเห็นงานที่รับผิดชอบได้ทะลุปรุโปร่ง สามารถนำปัจจัยที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรบุคคล งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ได้อย่างเหมาะสม มีความคาดหวัง และการสร้างโอกาสสำหรับอนาคตเป็นอย่างดี มีการปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ตลอดจนการโน้มน้าวผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษามาช่วยในการกำหนดวิสัยทัศน์ หรือ

Citation:
Wiriya, R., Phoojomjit, P., & Duangchatom, K. (2025). A Development Model for Strategic Leadership of School Administrators under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (2), 221-240; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.281555

ทิศทางในการพัฒนาไปด้วยกัน และผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ จะต้องให้ความสำคัญในการบริหารเชิงกลยุทธ์ กล่าวคือ การรู้จักการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกมากำหนดเป็นทางเลือกกลยุทธ์ในการพัฒนา ผู้เรียนและองค์กร และนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาองค์กรได้อย่างมีทิศทางและพัฒนาผู้เรียนได้ตามเป้าหมายที่ถูกต้อง ผู้เรียนก็จะได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ เรียนอย่างมีความสุข และในที่สุดชีวิตก็จะพบกับความสุข เพราะผู้เรียนได้รับการพัฒนาในทิศทางที่ถูกต้องจากผู้บริหารที่มีความสามารถและมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์นั่นเอง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565) ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำกลยุทธ์นั้นเป็นภาวะที่ผู้นำแสดงออกในลักษณะสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ร่วมงานให้ใช้ ความสามารถที่มีอยู่มาทำงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จของทีมและองค์การ โดยผู้นำจะมีเทคนิคการจูงใจอย่างเหมาะสม โดยเลือกใช้วิธีจูงใจอย่างหลากหลาย และมีประสิทธิผลเพื่อให้การทำงานประสบผลสำเร็จ อีกทั้งแสดงออกถึงการตัดสินใจ และการควบคุมการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ขององค์การ กำหนด บทบาทและทิศทางขององค์การได้อย่างชัดเจน

จากความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เนื่องจากในสภาพปัจจุบันเกิดการปฏิรูปการศึกษาหลายด้าน ทำให้ในการบริหารการศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้จำเป็นต้องมีส่วนร่วมหลายฝ่าย ทั้งผู้บริหารการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างมิอาจเลี่ยงได้ ซึ่งบุคคลที่เปรียบเสมือนกุญแจสำคัญของสถานศึกษาที่จะขับเคลื่อนทุกฝ่ายให้ดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษานั่นคือผู้บริหารสถานศึกษา และคุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงมีคือภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีความสามารถในการมองไปในอนาคตและกำหนดวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ รวมทั้งมีความสามารถกำหนดแผนกลยุทธ์ เพื่อให้องค์การมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน รวมถึงใช้กระบวนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบนำสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม ผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 เพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 สู่การปฏิบัติหน้าที่และการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

Citation:
Wiriya, R., Phoojomjit, P., & Duangchatom, K. (2025). A Development Model for Strategic Leadership of School Administrators under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (2), 221-240; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.281555

3. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

4. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยตามระยะของการวิจัยในแต่ละระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

1. ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

2. ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัย

องค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร มี 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) การมองโอกาสสำหรับอนาคต (2) การวางแผนกลยุทธ์ (3) การออกแบบองค์การ และ (4) การกำหนดวิสัยทัศน์เชิงสร้างสรรค์ 2) ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์ มี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) ความคิดความเข้าใจในระดับสูง (2) วิธีการคิดเชิงปฏิวัติ และ (3) การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ 3) ด้านการสื่อสาร มี 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) การสร้างแรงบันดาลใจและ (2) การสร้างความเชื่อมั่น และ 4) ด้านวัฒนธรรมขององค์การ มี 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) การมีมนุษยสัมพันธ์ (2) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (3) การสร้างและธำรงรักษาทีม และ 4) การจูงใจและพัฒนาบุคลากร

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 1,316 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 196 คน และ 2) ครู จำนวน 1,120 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 297 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (ไพศาล วรคำ, 2559) ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 127 คน และ 2) ครูผู้สอน จำนวน 170 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จากโรงเรียนในแต่อำเภอตามเขตการบริหารจัดการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

Citation:
Wiriya, R., Phoojomjit, P., & Duangchatom, K. (2025). A Development Model for Strategic Leadership of School Administrators under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (2), 221-240; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.281555

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในระยะที่ 1

ระยะที่ 3 การสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

1. ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันรูปแบบ โดยการผู้สัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน โดยใช้วิธีการพิจารณาคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จาก 1) กลุ่มนักวิชาการหรืออาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีผลงานที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ จำนวน 2 คน และ 2) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ด้านการบริหารสถานศึกษาจนประสบความสำเร็จหรือมีผลงานเกี่ยวกับภาวะผู้นำ จำนวน 7 คน

2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในระยะที่ 2

2.2 ร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

ระยะที่ 4 การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษามิ่งเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 15 คน

1.2 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบ โดยการแต่งตั้งจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

การทบทวนวรรณกรรม

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เป็นการศึกษาถึงความมีอำนาจและความสามารถของบุคคลที่สามารถสั่งการในการบริหารให้งานที่รับผิดชอบประสบความสำเร็จ ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องแสวงหาความรู้ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ให้มากขึ้น และยังต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้วยการเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์คล้ายกับการ

Citation:
Wiriya, R., Phoojomjit, P., & Duangchatom, K. (2025). A Development Model for Strategic Leadership of School Administrators under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (2), 221-240; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.281555

เป็นผู้นำแบบมุ่งเน้นเป้าหมาย ซึ่งการเป็นผู้นำที่จูงใจผู้บังคับบัญชาด้วยรางวัลอันเป็นผลมาจากการบรรลุผลสำเร็จในงาน นอกจากนี้ยังเป็นเรื่องของผู้นำเชิงปฏิรูปหรือการเป็นผู้นำที่สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ กลยุทธ์และวัฒนธรรมองค์กร ดังนั้นผู้นำเชิงกลยุทธ์จึงต้องสนใจลักษณะของจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายขององค์การเป็นอย่างมากเป็นผู้นำโดยมุ่งที่จุดมุ่งหมายนี้ต้องอาศัย การประเมินซ้ำที่เป้าหมายและคุณค่าขององค์การรวมทั้งกำหนดทิศทางขององค์การ และการให้อำนาจแก่ผู้ปฏิบัติงานการกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงานด้วย (รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2561) ทั้งนี้มีนักวิชาการได้กล่าวเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ไว้ดังนี้ ประภาพรรณ รักเกลี้ยง (2556) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีคุณลักษณะ 6 ประการ ดังนี้ 1) การกำหนดทิศทาง 2) การคิดเชิงกลยุทธ์ 3) การมองโอกาสมากกว่าปัญหา 4) การสื่อสาร 5) การสร้างแรงบันดาลใจ และ 6) สร้างความเชื่อมั่นและจริงใจ ; สมชาย เทพแสง (2556) สรุปว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนกลยุทธ์ 2) การใช้ความคิดเชิงกลยุทธ์ 3) การมีมนุษยสัมพันธ์ 4) การสื่อสารและการเจรจาต่อรอง และ 5) การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ; รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2561) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ไว้ ดังนี้ 1) ผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจในระดับสูง 2) ความสามารถในการนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดเป็นกลยุทธ์ได้ 3) การมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต 4) วิธีการคิดเชิงปฏิวัติ และ 5) การกำหนดวิสัยทัศน์ ; Dess and Miler (1993) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ พบว่า กิจกรรมสำหรับความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์มี 3 ประการ คือ 1) การกำหนดทิศทางขององค์การ 2) การออกแบบองค์การ และ 3) การปลูกฝังวัฒนธรรมขององค์การ ; DuBrin (2007) ได้ศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ 5 องค์ประกอบ คือ1) การคิดในระดับสูง 2) การสร้างสรรค์กลยุทธ์ด้วยข้อมูลที่หลากหลาย 3) การคาดการณ์และการกำหนดอนาคต 4) การคิดเชิงปฏิวัติ และ 5) มีการกำหนดวิสัยทัศน์เชิงสร้างสรรค์ ; Johnson & Scholes (2003) สรุปผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นผู้ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการพัฒนากลยุทธ์ และเป็นผู้ที่มองเห็นการเปลี่ยนแปลงโดยอาศัยข้อมูลในการออกแบบองค์การผ่านกลยุทธ์ในการวิเคราะห์และการวางแผนกลยุทธ์ ดังนั้นบทบาทด้านความคิดที่เพิ่มเติมอย่างเด่นชัดของผู้นำเชิงกลยุทธ์คือ การมีวิสัยทัศน์ ภารกิจและจุดประสงค์ที่ชัดเจนอันนำไปสู่การกำหนดส่วนอื่น ๆ ในองค์การที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงเพราะความมีเอกลักษณ์ เฉพาะตัวนี้นำไปสู่ความสำเร็จของกลยุทธ์องค์การ ; Yukl (2006) ได้กำหนดองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารไว้ 7 ประการ ดังนี้ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ระยะยาวและการจัดลำดับความสำคัญ 2) การประเมินจุดอ่อน จุดแข็งในปัจจุบัน 3) การกำหนดสมรรถนะหลัก 4)การประเมินความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงด้านกลยุทธ์ 5)การระบุกลยุทธ์ที่มีอนาคตไกล 6) การประเมินผลของกลยุทธ์ที่คาดว่าจะได้รับ และ 7) การให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการคัดเลือกกลยุทธ์ ; Hitt et al (2007) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติของความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิผลไว้ 5 ประการ ได้แก่ 1) การกำหนดทิศทางขององค์การ 2) การบริหารทรัพยากรในองค์การ 3) สนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล 4) มุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม 5) การจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล ; Adair (2010) ได้ศึกษาองค์ประกอบของผู้นำ

Citation:
Wiriya, R., Phoojomjit, P., & Duangchatom, K. (2025). A Development Model for Strategic Leadership of School Administrators under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (2), 221-240; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.281555

เชิงกลยุทธ์พบว่ามี 3 องค์ประกอบคือ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การสร้างและธำรงรักษาทีม และ 3) การจูงใจและพัฒนาบุคลากร

จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของผู้นำเชิงกลยุทธ์ดังกล่าวผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์กำหนดเป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการวิจัยครั้งนี้โดยแสดงเป็นภาพประกอบดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

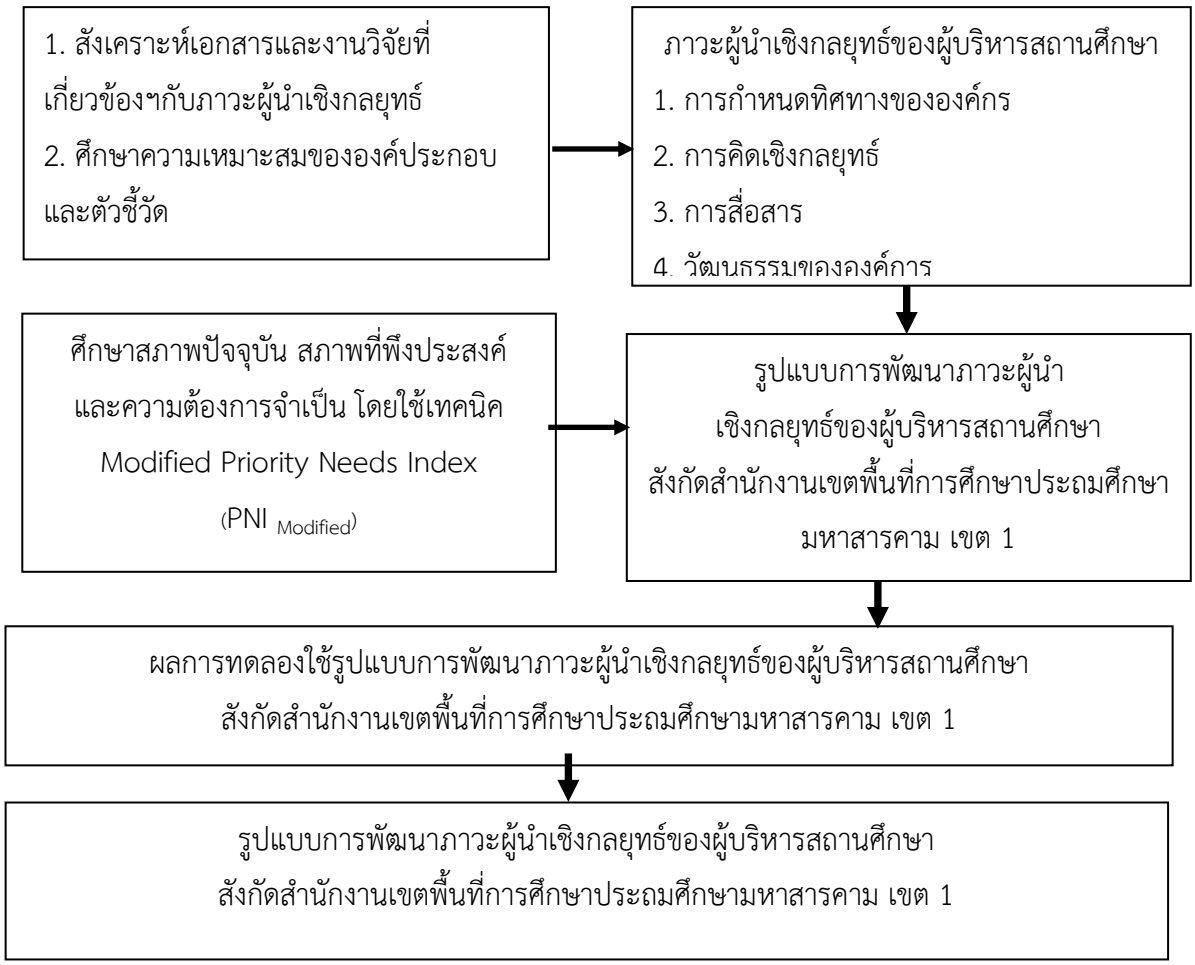

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

Citation:
Wiriya, R., Phoojomjit, P., & Duangchatom, K. (2025). A Development Model for Strategic Leadership of School Administrators under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (2), 221-240; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.281555

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดในเบื้องต้น

2. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

3. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งหนังสือพร้อมแนบเอกสารสัมภาษณ์ถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อศึกษาก่อนล่วงหน้า 15 วัน จากนั้นผู้วิจัยได้ประสานงานกำหนดวัน เวลา สถานที่ในการสัมภาษณ์ ด้วยตนเอง

4. วิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) แล้วสรุปเป็นความเรียง

4.2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบและตัวชี้วัด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D)

5. สรุปผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 1) ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 1,316 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 196 คน และ 2) ครู จำนวน 1,120 คน 2) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 297 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (ไพศาล วรคำ, 2559) ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 127 คน และ 2) ครูผู้สอน จำนวน 170 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จากโรงเรียนในแต่อำเภอตามเขตการบริหารจัดการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	จำนวนประชากร			จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหารฯ	ครู	รวม	ผู้บริหารฯ	ครู	รวม
เมืองมหาสารคาม	63	351	414	41	55	96
กันทรวิชัย	48	231	279	31	41	72
บรบือ	65	342	407	42	57	99
แกดำ	20	196	216	13	17	30
รวม	196	1,120	1,316	127	170	297

Citation:
Wiriya, R., Phoojomjit, P., & Duangchatom, K. (2025). A Development Model for Strategic Leadership of School Administrators under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (2), 221-240; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.281555

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบบลิเคอร์ท (Likert)

3. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมแบบสอบถามกลับคืน สรุปได้แบบสอบถามกลับคืนจำนวน 289 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.31 ของแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 297 ชุด

4. วิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 กำหนดใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D)

4.2 วิเคราะห์ผลการศึกษาความต้องการจำเป็น โดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$) (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558) เพื่อเรียงลำดับองค์ประกอบ และเรียงลำดับตัวชี้วัดที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 อันดับ เพื่อนำไปกำหนดเป็นเนื้อหาในการพัฒนาของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

ระยะที่ 3 สร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

1. กำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันรูปแบบ โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน โดยพิจารณาคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จาก 1) กลุ่มนักวิชาการหรืออาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีผลงานที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ จำนวน 2 คน และ 2) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ด้านการบริหารสถานศึกษาจนประสบความสำเร็จหรือมีผลงานเกี่ยวกับภาวะผู้นำ จำนวน 7 คน

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 เอกสารประกอบการประกอบการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

2.2 แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

3. วิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ

3.1 ข้อมูลจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในประเด็นความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ

3.2 ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ พร้อมนำมารวบรวมสรุปและวิเคราะห์เพื่อนำไปปรับปรุงรูปแบบต่อไป

Citation:
Wiriya, R., Phoojomjit, P., & Duangchatom, K. (2025). A Development Model for Strategic Leadership of School Administrators under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (2), 221-240; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.281555

4. สร้างคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

ระยะที่ 4 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

1. กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา

1.1 กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษาเพื่อทดลองใช้รูปแบบ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเมืองท่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 15 คน

1.2 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบ โดยการแต่งตั้งจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

2. กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

2.2 แบบประเมินการผลการปฏิบัติตามองค์ประกอบและตัวชี้วัดของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จากการทดลองใช้

3. วิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติตามองค์ประกอบและตัวชี้วัดของรูปแบบ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) จากความคิดเห็นของผู้ประเมินทั้ง 5 คน

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) จากความคิดเห็นของผู้เข้ารับการพัฒนา 15 คน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปผลการศึกษาได้องค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้ 1) การกำหนดทิศทางขององค์กร 2) การคิดเชิงกลยุทธ์ 3) การสื่อสาร และ 4) วัฒนธรรมขององค์การ ในส่วนของผลการประเมินเหมาะสมและความเป็นไปได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปโดยรวมด้านความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและด้านความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 สรุปผลการวิจัยดังนี้

Citation:
Wiriya, R., Phoojomjit, P., & Duangchatom, K. (2025). A Development Model for Strategic Leadership of School Administrators under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (2), 221-240; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.281555

ตารางที่ 2 แสดงผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{Modified}$	ลำดับ
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ		
การกำหนดทิศทางขององค์กร	4.01	.50	มาก	4.80	.34	มากที่สุด	.20	1
การคิดเชิงกลยุทธ์	4.09	.58	มาก	4.77	.33	มากที่สุด	.17	3
การสื่อสาร	4.22	.48	มาก	4.89	.43	มากที่สุด	.16	4
วัฒนธรรมขององค์การ	4.02	.46	มาก	4.77	.35	มากที่สุด	.19	2
เฉลี่ยรวม	4.09	.51	มาก	4.81	.36	มากที่สุด	.18	-

สภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสื่อสาร รองลงมาได้แก่ ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์ ด้านวัฒนธรรมขององค์การ และด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสื่อสาร รองลงมา ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์ และด้านวัฒนธรรมขององค์การ ตามลำดับ แลค่าดัชนีความต้องการจำเป็น โดยรวมมีค่า $PNI_{Modified}$ = .18 โดยด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร รองลงมาได้แก่ ด้านวัฒนธรรมขององค์การ ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์ และด้านการสื่อสาร ตามลำดับ

3. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 สรุปองค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล มีเนื้อหาการพัฒนา 4 Module ได้แก่ Module 1 การกำหนดทิศทางขององค์กร, Module 2 วัฒนธรรมขององค์การ, Module 3 การคิดเชิงกลยุทธ์ และ Module 4 การสื่อสาร และมีสรุปผลการยืนยันรูปแบบโดยรวมด้านความเป็นประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสม ตามลำดับ

4. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

4.1 ผลการประเมินผลการปฏิบัติตามองค์ประกอบและตัวชี้วัดของรูปแบบสรุปผลโดยรวมมีค่าเฉลี่ยรายการปฏิบัติตามตัวชี้วัดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยหน่วยการเรียนรู้ ที่มีค่าเฉลี่ยรายการปฏิบัติตามตัวชี้วัด

Citation:
Wiriya, R., Phoojomjit, P., & Duangchatom, K. (2025). A Development Model for Strategic Leadership of School Administrators under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (2), 221-240; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.281555

สูงสุด คือ Module 3 การคิดเชิงกลยุทธ์ รองลงมา ได้แก่ Module 2 วัฒนธรรมขององค์การ, Module 4 การสื่อสาร และ Module 1 การกำหนดทิศทางขององค์กร ตามลำดับ

4.2 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยผู้เข้าร่วมพัฒนา สรุปผลโดยรวมผู้เข้าร่วมพัฒนาตามรูปแบบมีความพึงพอใจการใช้รูปแบบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด คือ ด้านรูปแบบวิธีการพัฒนา รองลงมา ได้แก่ ด้านเนื้อหาและกิจกรรม ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดทิศทางขององค์กร 2) วัฒนธรรมขององค์การ 3) การคิดเชิงกลยุทธ์ และ 4) การสื่อสาร ซึ่งองค์ประกอบทั้งหมดถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากในการบริหารสถานศึกษาและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งในยุคปัจจุบันที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ใช้ในการบริหาร รวมถึงกลยุทธ์ในการนำโยบายไปปฏิบัติในสถานศึกษา กล่าวคือ ต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารที่สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และไร้ขีดจำกัด ต้องมีการศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์ที่มองไกลถึงอนาคตว่าควรจะดำเนินการและกำหนดเป้าหมายอย่างไร เปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่เกิดความคิดเชิงปฏิวัติ มีการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ที่ชัดเจน อีกทั้งต้องสร้างหรือมีเครือข่ายที่มากพอเพื่อให้การบริหารจัดการไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการ อาทิ ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2557) ที่ได้กล่าวว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เป็นความสามารถของผู้นำในการคาดการณ์และมองเห็นอนาคต คิดอย่างมีกลยุทธ์ และวิโรจน์ สารรัตนะ (2557) ที่กล่าวว่าการที่ผู้นำใช้กระบวนการกำหนดทิศทางขององค์กร นำไปสู่การสร้างและปฏิบัติของวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การ และนิตย์ สัมมาพันธ์ (2560) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ หมายถึง ผู้มีความสามารถที่จะคาดคะเน สร้างวิสัยทัศน์รักษาความคล่องตัวให้อำนาจแก่บุคคลอื่น เพื่อที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์เมื่อจำเป็น

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

สภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันโดยรวมว่าความเป็นจริงในปัจจุบันยังมีการปฏิบัติตนหรือแสดงออกในการมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้าน คือ การกำหนดทิศทางขององค์กร วัฒนธรรมขององค์การ การคิดเชิงกลยุทธ์ และการสื่อสารยังน้อยอยู่ นั่นแสดงให้เห็นว่าควรต้องมีการพัฒนาเพิ่มเติม ในส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสื่อสาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการสื่อสาร ดังที่ปรีดี

Citation:
Wiriya, R., Phoojomjit, P., & Duangchatom, K. (2025). A Development Model for Strategic Leadership of School Administrators under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (2), 221-240; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.281555

นุกูล สมปรารถนา (2564) ที่ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำเชิงกลยุทธ์ว่า ผู้นำเชิงกลยุทธ์นอกเหนือจากการมีทักษะจำพวก Hard Skill ยังต้องเป็นคนที่มีบุคลิกลักษณะของการเป็นผู้สื่อสารที่ดี เพราะมันจะช่วยให้ผู้นำสามารถสื่อสารและถ่ายทอดข้อมูลรวมไปถึงความคิดต่าง ๆ ให้กับทีมงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบการประชุม การสอนงาน การถ่าย ทอดงาน การนำเสนองาน รวมไปถึงการทำ Presentation ต่าง ๆ และประภาพรรณ รักเกลี้ยง (2556) ที่ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้านการสื่อสารว่า ผู้นำเชิงกลยุทธ์ต้องสื่อสารแผนงานและข้อมูลสำคัญให้พนักงานทุกคนได้รับรู้และเข้าใจ ผู้นำต้องใช้เครื่องสื่อสารทุกรูปแบบเพื่อให้พนักงานทุกคนในองค์กรทราบว่าเป้าหมายขององค์กรคืออะไร องค์กรมีกลยุทธ์อะไรที่ต้องทำเพื่อไปให้ถึงเป้าหมาย องค์กรคาดหวังให้พนักงานทุกคนทำอะไร เพื่ออะไร และทำให้พนักงานรู้ว่างานที่พวกเขาทำอยู่ มีความท้าทายขนาดไหน ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรอย่างไร ดังนั้นหน้าที่ของผู้นำเชิงกลยุทธ์ก็คือต้องสร้างคุณค่าในงานของพนักงานทุกคนเพื่อความสำเร็จขององค์กร

สภาพที่พึงประสงค์สรุปด้านการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความสำคัญของการสื่อสารที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าจะมีสภาพปัจจุบันที่มีการปฏิบัติสูงอยู่แล้วก็ตาม เนื่องจากยุคปัจจุบันเป็นยุคแห่งเทคโนโลยีดิจิทัล การสื่อสารจึงมีความสำคัญในการบริหาร เนื่องจากในการบริหารนั้นผู้บริหารจะต้องดำเนินงานมอบหมายงานให้ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติงานให้สำเร็จและในการปฏิบัติงานนั้นจำเป็นจะต้องใช้การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้บุคคลได้รับทราบวัตถุประสงค์และวิธีการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง นอกจากนี้การสื่อสารจะช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับผู้บริหารรวมทั้งบุคคลต่าง ๆ ในองค์การอันจะทำให้สามารถขจัดปัญหาระหว่างบุคคลในองค์การและช่วยสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธนาชัย สุขวิณิช และพรชัย อรัณยกานนท์, 2557) สอดคล้องกับประภาพรรณ รักเกลี้ยง (2556) ที่นำเสนอว่า ผู้นำเชิงกลยุทธ์ต้องสื่อสารแผนงานและข้อมูลสำคัญให้พนักงานทุกคนได้รับรู้และเข้าใจ ผู้นำต้องใช้เครื่องสื่อสารทุกรูปแบบ เพื่อให้พนักงานทุกคนในองค์กรทราบว่าเป้าหมายขององค์กรคืออะไร องค์กรมีกลยุทธ์อะไรที่ต้องทำเพื่อไปให้ถึงเป้าหมาย องค์กรคาดหวังให้พนักงานทุกคนทำอะไร เพื่ออะไร และทำให้พนักงานรู้ว่างานที่พวกเขาทำอยู่ มีความท้าทายขนาดไหน ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรอย่างไร ดังนั้นหน้าที่ของผู้นำเชิงกลยุทธ์ก็คือต้องสร้างคุณค่าในงานของพนักงานทุกคนเพื่อความสำเร็จขององค์กร

ความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสรุปค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทันต่อเหตุการณ์ และสามารถคาดเกาอนาคตสำหรับองค์กรหรือสถานศึกษาได้ว่าจะปรับตัวอย่างไร จะกำหนดทิศอย่างไร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว สอดคล้องกับกับแนวคิดของชัยพัชร์ เลิศรักษ์ทวีกุล (2557) ที่กล่าวถึงบทบาทของผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้านกำหนดทิศทางว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ต้องกำหนดทิศทางขององค์กรให้ชัดเจน มองภาพอนาคตองค์กรว่าในอีกปีข้างหน้าองค์กรจะเป็นอะไร เดินไปในทิศทางไหน ผู้นำควรเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงาน พนักงานได้มีส่วน

Citation:
Wiriya, R., Phoojomjit, P., & Duangchatom, K. (2025). A Development Model for Strategic Leadership of School Administrators under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (2), 221-240; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.281555

ร่วมในการแสดงความคิดเห็นถึงเป้าหมาย อนาคตและทิศทางขององค์กรด้วย เพราะจะทำให้ทุกคนมีความผูกพันกับเป้าหมายร่วมกันด้วย และสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2558) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของผู้นำเชิงกลยุทธ์นั้นประกอบด้วยการเป็นผู้ที่มีความสามารถในการกำหนดทิศทางขององค์การมีประสบการณ์ส่วนบุคคล มีความหวังและมีความฝัน ผู้นำมักสร้างสิ่งแตกต่างอย่างแท้จริงสำหรับองค์การ โดยการสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอกเพื่อไปสู่แนวทางการเลือกเกี่ยวกับเรื่องวิสัยทัศน์ ภาระหน้าที่ กลยุทธ์และการปฏิบัติ โดยผู้นำจะเป็นผู้แปลวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติเชิงกลยุทธ์และรับผิดชอบต่อความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมภายนอกกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และการนำวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติเพื่อสร้างหน่วยงานให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยใช้แผนกลยุทธ์เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการองค์การไปสู่เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

3. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 สรุปองค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ของรูปแบบดังกล่าวนั้น ถือได้ว่าสอดคล้องกับแนวคิดของธีระ รุญเจริญ (2550) ที่ได้ให้ทัศนะองค์ประกอบของรูปแบบไว้ 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ 5) แนวทางการประเมินผลรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขของรูปแบบ และสมาน อัศวภูมิ (2550) ที่ได้กำหนดกรอบในการวิเคราะห์รูปแบบออกเป็น 5 องค์ประกอบ คือ 1) บริบทของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) หลักการของรูปแบบ 4) องค์ประกอบหลักของรูปแบบ และ 5) การประเมินผลรูปแบบ และสิริกร ไชยราช (2562) ที่สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) เนื้อหาของรูปแบบ 4) กระบวนการของรูแบบ และ 5) การวัดและประเมินผล รวมทั้งยังสอดคล้องแนวคิดของนักวิชาการต่างประเทศ เช่น Aderson (1997) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบว่าประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ และหลักฐานที่แสดงการยอมรับประสิทธิภาพของรูปแบบนั้น ๆ และ Joyce et al (2004) ที่ได้อธิบายองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ จะมี 4 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่เป้าหมายของรูปแบบ หลักการข้อตกลงเบื้องต้น และมโนทัศน์พื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ จากการอภิปรายผลดังกล่าว จึงกล่าวได้ว่าองค์ประกอบของรูปแบบทั้ง 5 ด้านมีความเหมาะสมดีแล้ว สำหรับการผลการยืนยันรูปแบบ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ ด้านความเป็นประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสมนั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Eisner (1976) ที่ได้เสนอแนวคิดในการประเมินรูปแบบโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ จะเน้นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้ง เฉพาะในประเด็นที่นำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวโยงกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานปัจจัยในการพิจารณาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ตามวิจารณญาณของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน และเนื่องจากการวิจัยครั้งนี้

Citation:
Wiriya, R., Phoojomjit, P., & Duangchatom, K. (2025). A Development Model for Strategic Leadership of School Administrators under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (2), 221-240; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.281555

เป็นการพัฒนารูปแบบ เป็นการวัดคุณค่าไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใด ๆ ได้ นอกจากการใช้วิจารณญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเท่านั้น บนหลักการที่เน้นความเชื่อถือว่า ผู้ทรงคุณวุฒินั้นเที่ยงธรรมและมีวิจารณญาณที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้น จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั้นเอง ดังนั้นการดำเนินการยืนยันรูปแบบโดยวิธีอิงผู้ทรงคุณวุฒินี้ถือว่าเป็นการประเมินทางการศึกษาที่เรียกว่าการวิพากษ์วิจารณ์ทางการศึกษานั่นเอง การวิพากษ์วิจารณ์ต้องอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิติชม วิธีนี้นิยมใช้มาก เพราะถือว่าเป็นการตัดสินหรือการวิพากษ์วิจารณ์โดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ในศาสตร์สาขาหรือวิชาชีพนั้น ๆ เป็นอย่างดี เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ จึงอาจเป็นส่วนสำคัญที่มีผลการยืนยันรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 สรุปผลผลการประเมินการใช้รูปแบบการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปมีค่าเฉลี่ยรายการปฏิบัติตามตัวชี้วัดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยหน่วยการเรียนรู้ ที่มีค่าเฉลี่ยรายการปฏิบัติตามตัวชี้วัดสูงสุด คือ Module 3 การคิดเชิงกลยุทธ์ รองลงมา ได้แก่ Module 2 วัฒนธรรมขององค์การ Module 4 การสื่อสารและ Module 1 การกำหนดทิศทางขององค์กรตามลำดับ ส่วนผลการประเมินความพึงพอใจการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า โดยรวมผู้เข้าร่วมพัฒนาตามรูปแบบมีความพึงพอใจการใช้รูปแบบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด คือ ด้านรูปแบบวิธีการพัฒนามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านเนื้อหาและกิจกรรม อาจเนื่องมาจากการได้มาซึ่งรูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่สร้างขึ้นมานั้น มีกระบวนการต่าง ๆ ที่เหมะสม โดยเฉพาะการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิล้วนแต่เป็นผู้ที่มีความรู้และมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ จึงสามารถนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีขั้นตอนการยืนยันรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ อีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้เมื่อนำไปใช้จริงผู้วิจัยกลุ่มทดลองใช้รูปแบบยังได้ร่วมประชุม ชี้แจง ทำความเข้าใจในการนำรูปแบบไปใช้ โดยมีการระบุเป้าหมายที่ชัดเจน ทุกคนมีส่วนร่วมและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีการประเมินผลเป็นระยะ ทราบผลว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยแค่ไหน ถ้ายังไม่บรรลุเป้าหมายก็ระดมความคิดกัน ช่วยดำเนินการให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ และในประการสุดท้ายมีการประเมินผลการใช้รูปแบบ โดยการประเมินความพึงพอใจการใช้รูปแบบซึ่งก็ปรากฏผลอยู่ในระดับมากที่สุด กล่าวโดยสรุปได้ว่ารูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 สามารถนำไปใช้ได้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ได้

Citation:
Wiriya, R., Phoojomjit, P., & Duangchatom, K. (2025). A Development Model for Strategic Leadership of School Administrators under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (2), 221-240; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.281555

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ประกอบด้วย 1) การกำหนดทิศทางขององค์กร 2) วัฒนธรรมขององค์การ 3) การคิดเชิงกลยุทธ์ และ 4) การสื่อสาร ดังนั้นจึงเป็นแนวทางให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานทางการศึกษา และสถานศึกษา สามารถนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพโดยตรงต่อการบริหารการศึกษา สถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์

1.2 จากผลการวิจัยที่สรุปว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร มีความต้องการจำเป็นการสูงสุด หน่วยงานทางการศึกษา สถานศึกษา หรือผู้บริหารสถานศึกษาควรนำไปกำหนดเป็นนโยบายหรือยุทธศาสตร์ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

กนกอร สมปราชญ์. (2559). (2559). *ภาวะผู้นำและภาวะผู้นำการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา* . ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.

กัณฑ์กณัฐ สุวรรณรัชภูมิ, สมชาย เทพแสง, ทัศนา แสวงศักดิ์ และอภิธีร์ ทรงบณั ฑิต์. (2556). ภาวะผู้นำกลยุทธ์: รูปแบบของผู้นำยุคใหม่. *วารสารบริหารศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*10(18), 1-12.

ชัยพัชร์ เลิศรักษ์ทวีกุล. (2557). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์.* Retrieved from: http//www.deonetraining.com

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2557). *ภาวะผู้นำร่วมสมัย.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ปัญญาชน.

ธนาชัย สุขวิณิช และพรชัย อรัณยกานนท์. (2557). *การบริหารเชิงกลยุทธ์.* กรุงเทพฯ: บริษัททริปเพิ้ลเอ็ดดูเคชั่น.

ธีระ รุญเจริญ. (2550). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา.* กรุงเทพฯ: ธนาเพรส.

นิตย์ สัมมาพันธ์. (2560). *ภาวะผู้นำ: พลังขับเคลื่อนองค์การสู่ความเป็นเลิศ.* กรุงเทพฯ : โรง พิมพ์ทริปเพิ้ลกรุ๊ป.

ประภาพรรณ รักเลียง. (2556). *หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา.* พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยพิษณุโลก.

Citation:
Wiriya, R., Phoojomjit, P., & Duangchatom, K. (2025). A Development Model for Strategic Leadership of School Administrators under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (2), 221-240; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.281555

ปรีดี นุกุลสมปรารถนา. (2564). *คุณลักษณะของผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership).* Retrieved September 15, 2021 from https://www.popticles.com/business/strategic-leadership-.characteristics/

ไพศาล วรคำ. (2559). *การวิจัยทางการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 8. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2561). *ภาวะผู้นำ.* กรุงเทพฯ : ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2557). *ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและนานาทัศนะร่วมสมัยปัจจุบัน.* กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธ์.

สมชาย เทพแสง. (2556). *ภาวะผู้นำเชิงระบบ (System Leadership) : รูปแบบที่มุ่งคุณธรรมสู่ความเป็นมืออาชีพในหลักวิชาชีพทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ: บริษัท พี.เอ.ลีฟวิ่งจำกัด.

สมาน อัศวภูมิ. (2550). “การใช้วิจัยพัฒนารูปแบบในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก” ใน*เอกสารประกอบการสอนวิชาสัมมนาการศึกษาระดับปริญญาเอก.* หน้า 50-53. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). *กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ.* กรุงเทพฯ : สำนักกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สิริกร ไชยราช. (2562). *การพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2558). *ภาวะความเป็นผู้นำ.* กรุงเทพฯ : เอ็กซเปอร์เน็ท.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Adair, J. (2010). *Strategic Leadership: How to Think and Plan Strategically and Provide Direction (The John Adair Leadership Library).* London: Kogan Page.

Anderson, T. P. (1997). “Using Models of Instruction. *In C. R. Dills and A. J. Romiszowski (eds)”. Instructional Development Paradigms.* Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publications.

Bass, B. M., & Avolio, B. J. (Eds.) (1994). Improving organizational effectiveness through transformational leadership. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Dess, G.G., & Alex, M. (1993). *Strategic Management*. Singapore: McGrew-Hill.

Dubrin, A.J. (2007) Leadership Research: Findings, Practice, and Skills. 5th Edition, Houghton Mifflin Company, Boston.

Eisner, E. (1976). Education Connoisseurship and Criticism: Their Form and Function in Education Evaluation. *Journal of Aesthetic Education*. 10 (4), 135-150,

Citation:
Wiriya, R., Phoojomjit, P., & Duangchatom, K. (2025). A Development Model for Strategic Leadership of School Administrators under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (2), 221-240; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.281555

Hitt, M. A, Ireland, R. D., & Hoskisson, R. E. (2007). *Management of strategy: Concepts and Cases*. China: Thomson South-Western.

Johnson, G., & Scholes, K. (2003). *Strategic Management in Practice from Exploring Corporate Strategy.* 6th ed. London: Prentice-Hall.

Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2004). Models of Teaching (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Perce, A.J., & Robinson, R.B., Jr. (2007). Formulation, Implementation, and Control of Competitive Strategy. 11th edition. New York: McGraw-Hill.

Yukl, G. (2006). *Leadership in Organizations*. 6th edition. New York: Courier Stoughton.

Citation:
Wiriya, R., Phoojomjit, P., & Duangchatom, K. (2025). A Development Model for Strategic Leadership of School Administrators under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (2), 221-240; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.281555